

Aventure Zomerschool op Schiermonnikoog

13-17 juli 2026

Middeleeuwen langs de Rijn

15e-Eeuwse eenstemmige liederen en polyfonie rondom de Rijn

13-17 juli 2026

Christopher Kale; Marco Magalhães; Ita Hijmans

Er is iets aan de hand in het Rijnland van de late 14^e eeuw. Lof en gemopper over ‘nieuwe liederen’, die niet alleen in het Rijnland klonken, maar overal! De lof komt van stadsschrijver Tilemann Ehlen von Wolfhagen (1347 - 1420) en het gemopper van de *spruchdichter* Heinrich der Teichner (ca. 1310 - voor 1377). De een omarmt het nieuwe, de ander verlangt naar ‘vroeger’. Nieuw aan de liederen is dat ze slechts drie coupletten hebben en dat er ‘widersenge’, refreinen, zijn. Jammer, vindt Teichner, geweldig, zegt Tilemann. Tilemann is bovendien enthousiast over de blazers, waarvan ‘het spel en de muziek nog nooit zo goed is geweest als nu’. Hij kende ook een monnik die zulke fraaie gedichten en melodieën maakte dat iedereen ze zong en dat blazers en andere instrumentalisten de melodieën speelden. Zelfs bij elk nieuw genoemd lied in zijn Limburger Chronik laat hij niet na te vermelden: ‘da sang unde peif man dit lit’.*

Mooier verslag van ooggetuigen kun je niet hebben. Wat deze heren zeggen vinden we terug in het overgeleverde repertoire en vallen samen met de eerste bloeiperiode van het blazersensemble. In het hele Rijnland – en ver daarbuiten – verrijken steden als Bazel, Straatsburg, Keulen, Duisburg en Utrecht zich al voor 1400 met instrumentalisten in hun dienst. Dat Tilemann ook een repertoire suggestie voor instrumentalisten doet is de kers op de taart – al blijft het natuurlijk speculeren wat hij precies bedoelde met het ‘spelen van het lied’.

De Rijn als stromend middelpunt van de 15e-eeuwse wereld én van deze editie van de Aventure Zomerschool, leidt naar een hele familie van (instrumentale) **Tandernakens**. De oudste melodie van **Tandernaken al op den Rijn** is verstopt in een instrumentale versie (zonder tekst) uit Trente Codex 87 (1430 - 40) uit het Bovenrijn gebied. De oudste tekst van het lied (zonder melodie), waarin twee jonge vrouwen in Andernach aan de Rijn praten over de liefde en ongewenste zwangerschap, is overgeleverd in Handschrift Borgloon uit het laatste kwart van de 15^e eeuw. De melodie groeide in de lange 15^e eeuw uit tot het ‘genre Tandernaken’, met als besluit de Tandernakens van Ludwig Senfl (1486 - 1542/3) en de Missa Tandernaken van Pierre de la Rue (1450 - 1518).

* Citaten vrij naar *Limburger Chronik*, ed. Wyss, 1883.

Repertoire

- Een selectie van de eenstemmige liederen uit **Handschrift Berlijn 922** (Nederrijn, 1417 - 19) en uit **Handschrift Darmstadt 2225** (Bovenrijn, 1410).
- Polyfonie uit verzamelingen die langs de Rijn ontstaan zijn zoals de beide ‘**Straatsburg manuscripten**’ (CZ-Pu XI E 9 (ca. 1415) en F-Sm 222.C 22 (1410 - na 1435) en de Bazelse delen uit het **Aosta Manuscript** (1400 - 25).
- Instrumentale Tandernakens van o.a. ‘Tyling’ (Trente 87); Obrecht; Brumel en de 4- en 5-stemmige van Senfl.
- **Och voer die doot** (op de wijze van Tandernaken, Hs Koning, ca.1500) en delen uit De la Rue’s **Missa Tandernaken**.

Nieuw! Grotere, kleinere ensembles of je eigen ensemble

Je werkt al naar gelang je ervaring in een groter of kleiner ensemble of met je eigen ensemble aan het repertoire. Iedereen doet mee aan een tutti deel uit de **Missa Tandernaken**.

Schiermonnikoog

De zomerschool vindt van maandag 13 t/m vrijdag 17 juli 2026 plaats in de **Got Tjark** op Schiermonnikoog. Zangers en instrumentalisten werken o.l.v. Christopher Kale, Marco Magalhães en Ita Hijmans naar een presentatie op vrijdagmiddag 17 juli toe.

Docenten van Aventure

Christopher Kale zang, ensembles; **Marco Magalhães** blokfluit, ensembles, polyfonie en **Ita Hijmans** ensembles, koor, artistieke leiding.

Voor wie? zangers (koor en/of solistisch) en instrumentalisten (blokfluit, vedel, luit, harp, organetto, schalmei, trombone, draailier) maximum aantal deelnemers: 21.

Niveau indeling naar ervaring: amateur; gevorderd amateur; pre-professioneel.

Geef op het aanmeldingsformulier duidelijk je muzikale opleiding of ervaring aan.

O.l.v. de docenten werk je in grotere of kleine instrumentale of vocale ensembles naar een slotpresentatie toe.

Samenspeelen met wie je graag samenspeelt: meld je samen aan! Dat kan zijn een *eigen bestaand ensemble*, maar ook een ‘*zomerschool ensemble*’.

Op verzoek kan een geluidsopname van de in te studeren muziek worden meegestuurd.

De toegestuurde muziek dient thuis te worden ingestudeerd en voorbereid!

Praktische informatie

Aanvang maandagmiddag 15:30 uur in de **Got Tjark**, Schiermonnikoog.

Slotpresentatie door de deelnemers vrijdag 17 juli, 15:15 uur, in de **Got Tjark**.

Einde zomerschool vrijdag 17 juli na diner met mogelijkheid de 19.30 boot te halen.

Dagindeling o.v.b.

ochtendsessie: 9:00 – 12:00 uur

middagsessie: 14:00 – 17:00 uur

avondsessie: 20:00 – 21:30 uur

Nieuw: per dag zal iedereen een halve sessie vrij hebben. Deze momenten zullen rouleren tijdens de week.

Kosten

Cursuskosten: € 495 (zonder overnachting, verzorging en toeristenbelasting)

2-gangen maaltijd maandag t/m vrijdagavond: € 110,-

Overnachting op eigen gelegenheid

Overnachting via Aventure (z.s.m. aanmelden, zeker **voor 3 april 2026**)

– **in een 1- of 2-persoonskamer met of zonder ontbijt:** informeer bij Aventure naar de mogelijkheden: aventure.ensemble@gmail.com **N.B. de kamervoorraad is beperkt!**

Aanmelden vóór 11 mei 2026

Stuur **vóór 11 mei 2026** een e-mail naar Aventure aventure.ensemble@gmail.com

met naam, mailadres, stemsoort of instrument. In antwoord krijg je een aanmeldingsformulier. Dit formulier dient ingevuld te worden geretourneerd.

I.v.m. de beperkte overnachtingscapaciteit op Schiermonnikoog, is het aan te bevelen z.s.m. aan te melden.

Inschrijving & Annuleringsvoorwaarden

– Je bent ingeschreven na het opsturen van een ingevuld aanmeldingsformulier.

– Je krijgt een factuur met een overzicht van de kosten en een betalingsverzoek.

- Het gehele bedrag moet **voor 13 mei 2026** voldaan zijn op **NL74 INGB 0004 841704** tnv Stichting Aventure. N.B. overnachtingskosten via Aventure dienen voor **13 april** te worden voldaan.
- Bij annulering tot 2 maanden voor aanvang van de cursus is € 50,- verschuldigd alsmede de **volledige** kosten voor het onderdak. Van 2 maanden tot 1 maand voor aanvang 50% van het aangegeven cursusbedrag alsmede de volledige kosten voor het onderdak, van 1 maand tot 1 week voor aanvang 75% van het cursusbedrag alsmede de volledige kosten voor het onderdak. Bij annulering na **5 juli 2026** is het volledige cursusbedrag, dus naast het onderdak ook de cursuskosten en avondeten, verschuldigd.
- Bij annulering door Stichting Aventure wordt uiteraard het gehele bedrag teruggestort.
- Aventure behoudt zich het recht voor noodzakelijke wijzigingen in het program en docenten aan te brengen.

www.aventure-ensemble.nl